

**แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน
สำหรับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์**
**Guidelines for Developing Professional Learning Community:
Collaborative Development of Lessons for Teachers of Secondary Schools
in Uttaradit Province**

รัชฎาภรณ์ กอโพธิ์ศรี¹ วจี ปัญญาใส²
Ratchadaporn Korposri, Vajee Panyasai

บทคัดย่อ(Abstract)

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ 2) ศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มที่ 1 ใช้ในการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย ครูผู้สอน จำนวน 267 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และกำหนดสัดส่วนตามจำนวนของครูแต่ละโรงเรียน กลุ่มที่ 2 ใช้ในการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ จำนวน 8 คน ประกอบด้วย อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ศึกษาพิเศษ จำนวน 1 คน ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย พบว่า สภาพปัญหาการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์อยู่ในระดับมาก และมีความต้องการอยู่ในระดับมาก แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) การวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 3) การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

คำสำคัญ (Keywords) : แนวทางการพัฒนา; ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ; การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

Received: 2022-08-26 Revised: 2022-09-10 Accepted: 2022-09-12

¹ นักศึกษา หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Students of Master of Education Program, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Ratchadaporn1911@gmail.com

² อาจารย์ประจำ สาขาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์ Lecturer in Educational Administration, Faculty of Education, Uttaradit Rajabhat University. E-mail: Kroo.vajee@gmail.com

Abstract

The objectives of this research were: 1) to study the problem conditions and desires of developing professional learning community by the collaborative development of lessons for teachers of secondary schools in Uttaradit province; and 2) to study guidelines for developing professional learning community by the collaborative development of lessons for teachers of secondary schools in Uttaradit province. The first sample group of 267 teachers was used for studying the issues and requirements in the professional learning community, through the lessons from the secondary school teachers in Uttaradit province, stratified for sampling and determined the proportion according to the number of teachers in each school. The second sample group was used for studying the guidelines for developing professional learning communities: eight secondary school teachers in Uttaradit province, one university professor, one educational supervisor, three school administrators, and three teachers specifically chosen. Both the questionnaire about problem conditions and needs, and the structured interview were used as research instruments. The data analyses were processed by using averaging, standard deviation, and content analysis.

The results revealed that the problem condition of the professional learning community development through collaborative development of lessons for the secondary school teachers in Uttaradit province was at a high level; and there were high requirements. The guidelines for developing professional learning communities through collaborative development of the lessons for the secondary school teachers in Uttaradit province include: 1) defining objectives for cooperative lesson planning; 2) collaborative planning for developing learning lessons; and 3) implementation for the learning management development by the collaboration.

Keywords: development guidelines; professional learning community;
collaborative development of lessons

บทนำ (Introduction)

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 4 แนวการจัดการศึกษา มาตรา 24 ได้มุ่งเน้นไปที่การจัดกระบวนการเรียนรู้ โดยให้สถานศึกษาและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ดังนี้ 1) จัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล 2) ฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา 3) จัดกิจกรรมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้จากประสบการณ์จริง ฝึกการปฏิบัติให้ทำได้ คิดเป็น ทำเป็น รักการอ่าน และเกิดการใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง 4) การจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่าง ๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุล รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา 5) ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้สอนสามารถจัดบรรยากาศ สภาพแวดล้อม สื่อการเรียนและอำนวยความสะดวก เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และมีความรอบรู้ รวมทั้งสามารถใช้การวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ ผู้สอนและผู้เรียนอาจเรียนรู้ไปพร้อมกันจากสื่อการเรียนการสอนและแหล่งวิทยาการประเภทต่าง ๆ

และ 6) จัดการเรียนรู้ให้เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาทุกสถานที่ มีการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครอง และบุคคลในชุมชนทุกฝ่าย เพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542: 7)

การเรียนการสอนในศตวรรษที่ 21 ได้รับอิทธิพลจากวิทยาการที่หลากหลายและความก้าวหน้าของเทคโนโลยีสารสนเทศ รวมไปถึงธรรมชาติการเรียนรู้ของผู้เรียนมีความไวต่อข้อมูลข่าวสารและการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ จึงทำให้ครูในศตวรรษที่ 21 ต้องปรับความคิดเปลี่ยนแปลงวิธีการ และต้องประเมินการเรียนรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ตอบโจทย์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในยุคของการแข่งขันที่ศักยภาพผู้เรียนซึ่งการเรียนการสอนแบบเดิมอาจไม่ตอบโจทย์ของบริบทที่เปลี่ยนแปลงไป (ประสาธน์ เนืองเฉลิม, 2563: 15) แนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (ธนาพล บัวคำโคตร และไพบุลย์ ลีมมณี, 2563: 94-95) เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับครูโดยเป็นการเรียนรู้ร่วมกันของผู้ร่วมวิชาชีพที่มีการแลกเปลี่ยนความคิดความรู้ เพื่อการเรียนรู้และมีการต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียนของครูแต่ละคน ซึ่งจะถูกนำมาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบผ่านการอภิปรายสะท้อนคิดตามหลักวิชาการ และนำมาแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกันอย่างต่อเนื่อง สิ่งที่ได้ตามมา คือ ครูมีความรู้ในเนื้อหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้และกระบวนการวัดประเมินผล ทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่อง (เมธาสิทธิ์ ธัญรัตนศรีสกุล, 2560: 227) กระบวนการที่ใช้ในการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพนั้นมีหลายกระบวนการด้วยกัน เช่น การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study: LS) กลุ่มศึกษาทั้งคณะ (Whole-Faculty Study Group: WFSG) การชี้แนะ (Coaching) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และชุมชนแห่งการปฏิบัติ (Communities of Practice: CoP) ซึ่งกระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูตามแนวทางการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพที่ประสบความสำเร็จและดำเนินการได้ไม่ยากนักก็คือกระบวนการการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study: LS) (แสงรุณีย์ มีพร, 2563: 27) ซึ่งได้รับการยอมรับตลอดมาว่าเป็นวิธีการที่ทำให้การสอนดีขึ้นอย่างยั่งยืนมั่นคง ที่เป็นแนวทางการพัฒนาวิชาชีพครูที่เป็นการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูเอง และเป็นวิธีการที่ครูเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูเองไม่ต้องรอผู้เชี่ยวชาญจากภายนอก โดยจุดประสงค์หลักหรือจุดเน้นก็คือนักเรียน ดังนั้น การนำแนวทางนี้มาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูจึงก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการสอนของครูไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีการสอน และต่อยอดการเรียนรู้ของนักเรียนจากการที่นวัตกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ได้รับการยอมรับในประเทศต่าง ๆ ว่ามีคุณค่าต่อครูสามารถเปลี่ยนแปลงครูและนักเรียนได้นวัตกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน จึงได้รับการพิจารณาว่าเหมาะสมกับประเทศไทยอย่างยิ่งในภาวะที่ประเทศไทยในปัจจุบันต้องการให้ครูปฏิรูปการสอนตนเอง เพื่อให้ส่งผลต่อการปฏิรูปการเรียนรู้ของนักเรียน การนำนวัตกรรมการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมาใช้เพื่อการพัฒนาวิชาชีพครูในประเทศไทยจึงน่าจะช่วยให้เกิดผลดีต่อการปฏิรูปครูเป็นอย่างยิ่ง (บำเพ็ญ หนูกลับ, 2562: 29-30) จึงนับว่าการพัฒนาบทเรียนร่วมกันเป็นแนวทางที่ดีอีกแนวทางหนึ่งในการพัฒนาชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพในสถาบันการศึกษา (ยุพาภรณ์ ติรไพรวงศ์ และกรรณทอง ออมสิน, 2561: 164)

ในบริบทของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตรดิตถ์มีสภาพปัญหา ดังนี้ วิธีการสอนของครูยังเป็นรูปแบบบรรยาย บรรยายภาคเครียด ไม่เอื้อต่อการเรียนรู้การสอนยังไม่เปิดโอกาสให้ผู้เรียนแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ ครูขาดการพัฒนาอบรมของในเรื่องการจัดการเรียนรู้แบบใหม่ ๆ ครูขาดความรู้ความสามารถในการผลิตสื่อด้านเทคโนโลยี การใช้สื่อการสอน เทคโนโลยีในการจัดการเรียนรู้ขาดอุปกรณ์ช่วยสอนในห้องเรียน เช่น ทีวี เครื่องฉายโปรเจกเตอร์ เครื่องขยายเสียง โรงเรียนไม่มีการนิเทศการสอนแบบจริงจัง การที่ครูผู้สอนมีภาระงานอื่นมาก เช่น งานธุรการ การเงิน งานพัสดุ ทำให้ครูไม่มีเวลาในการเตรียมการสอน ทำให้สอนไม่ตรง

แผนการสอน และไม่ได้ทำงานวิจัยในชั้นเรียนอย่างจริงจัง จากสภาพปัญหาดังกล่าว จึงได้มีการพัฒนาข้อเสนอเชิงนโยบาย ดังนี้ 1) พัฒนาครูเขียนแผนจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญที่ปรับเปลี่ยนวิธีการสอนครูจากผู้สอนเป็นผู้ฝึกหรือ ผู้อำนวยความสะดวกในการเรียน มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียนที่เกิดจากประสบการณ์ของตนเอง และ 2) พัฒนาระบบการกลุ่มชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) ของครูอย่างเป็นระบบและเข้มแข็ง (สรรรศสิริ สันธวงศานนท์, 2562: 40-42)

กระบวนการที่สามารถใช้ในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพให้ประสบความสำเร็จที่มีความเหมาะสมกับบริบทของโรงเรียนนั้นก็คือ กระบวนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study: LS) ซึ่งเน้นการปฏิบัติและการเรียนรู้ร่วมกันของครูเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยครูเป็นผู้ผลักดันให้เกิดการปรับปรุงการสอนด้วยตัวของครูเอง มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และต่อยอดองค์ความรู้ที่ได้จากการจัดการเรียนรู้ในชั้นเรียน นำมาจัดการความรู้อย่างเป็นระบบผ่านการอภิปรายสะท้อนคิดตามหลักวิชาการผลลัพธ์ที่ได้ คือ ครูมีความรู้ในเนื้อหาเทคนิควิธีการจัดการเรียนรู้ และกระบวนการวัดประเมินผลทำให้สามารถจัดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ เกิดการปรับปรุงและพัฒนาอย่างต่อเนื่องแบบเป็นทีมที่ทำให้ครูไม่รู้สึกโดดเดี่ยว ดังนั้นการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันหากนำมาใช้ในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างจริงจังจะก่อให้เกิดประโยชน์อย่างมากต่อการสอนของครูไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหา วิธีการสอนและต่อยอดการเรียนรู้ของนักเรียนได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์การวิจัย (Research Objectives)

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์
2. เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์

วิธีดำเนินการวิจัย (Research Methods)

การวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) มีรายละเอียดของการดำเนินการ ดังนี้

1. ขอบเขตของการวิจัย

1.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

การศึกษานี้มุ่งศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ประกอบด้วย 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) การวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และ 3) การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

1.2 ขอบเขตด้านประชากร กลุ่มตัวอย่าง และผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 18 คนและครูผู้สอนจำนวน 801 คน รวม 819 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงปริมาณ คือ กลุ่มที่ 1 ใช้ในการศึกษาวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ได้แก่ ครูผู้สอน จำนวน 267 คน ได้มาโดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ และกำหนดสัดส่วนตามจำนวนของ

ครูแต่ละโรงเรียน และกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยที่เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งเป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก คือ กลุ่มที่ 2 ใช้ในการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 3 คน ครูผู้สอน จำนวน 3 คน ศึกษานิเทศก์ จำนวน 1 คน อาจารย์มหาวิทยาลัย จำนวน 1 คน ได้มาโดยการเลือกแบบเจาะจง รวมทั้งสิ้น จำนวน 8 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในครั้งนี้ประกอบด้วยเครื่องมือ 2 ชนิด ได้แก่

2.1 แบบสอบถามเพื่อศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์

2.2 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลครูในโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ทางไปรษณีย์สถานศึกษารวบรวมแล้วส่งกลับตามที่อยู่ที่ได้จัดเตรียมไว้ พร้อมกับแบบสอบถาม

3.2 ผู้วิจัยดำเนินการติดต่อและทำการสัมภาษณ์กับกลุ่มตัวอย่างกลุ่มที่ 2 เพื่อกำหนดนัดหมายวันเวลาในการสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ดังนี้

4.1 การวิเคราะห์ข้อมูล สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4.2 ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สังเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัย (Research Results)

ผู้วิจัยนำเสนอผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ตามตารางที่ 1, 2 และ 3 ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ข้อ	สภาพปัญหาต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ด้านที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	สภาพปัญหา		ความต้องการ	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
1	โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมาย/นโยบายในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.87	มาก	4.18	มาก
2	โรงเรียนกำหนดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมในการดำเนินการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	4.00	มาก	4.22	มาก

3	โรงเรียนกำหนดระดับผลการปฏิบัติงานที่เฉพาะเจาะจงในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.80	มาก	4.11	มาก
4	โรงเรียนมีการวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.88	มาก	4.27	มาก
5	โรงเรียนมีการกำหนด/วางแผนแนวทางในการประเมินผลการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.85	มาก	4.27	มาก
โดยรวม		3.88	มาก	4.21	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัญหาของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนกำหนดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมในการดำเนินการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ($\bar{X}=4.00$) สำหรับความต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านที่ 1 การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.21$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ($\bar{X}=4.27$) และโรงเรียนมีการกำหนด/วางแผนแนวทางในการประเมินผลการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ($\bar{X}=4.27$)

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านที่ 2 การวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ข้อ	สภาพปัญหาต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ด้านที่ 2 การวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	สภาพปัญหา		ความต้องการ	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
6	โรงเรียนมีการวิเคราะห์ปัญหา เพื่อนำไปออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันทุกกลุ่มสาระ	3.75	มาก	4.16	มาก
7	โรงเรียนกำหนดแนวทาง/ทางเลือกในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.73	มาก	4.16	มาก
8	โรงเรียนกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันในทุกกลุ่มสาระ	3.89	มาก	4.24	มาก
9	โรงเรียนมีการกำหนดรูปแบบ/แนวทางการติดตามประเมินผลการทำงานการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.75	มาก	4.18	มาก
10	โรงเรียนมีการกำหนดบทบาท หน้าที่ นิเทศติดตามประเมินผลการทำงาน การพัฒนาบทเรียนร่วมกันที่เป็นรูปธรรม	3.84	มาก	4.19	มาก
11	โรงเรียนมีการกำหนดปฏิทินติดตามความก้าวหน้าการดำเนินการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและการเสนอผล	3.80	มาก	4.19	มาก

	การดำเนินงานที่ชัดเจน				
12	โรงเรียนมีการกำหนดกระบวนการนิเทศ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.94	มาก	4.16	มาก
13	โรงเรียนมีการกำหนดการวัดและประเมินผลการดำเนินงานการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.88	มาก	4.16	มาก
โดยรวม		3.82	มาก	4.18	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัญหาของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านที่ 2 การวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.82$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนมีการกำหนดกระบวนการนิเทศ ติดตามความก้าวหน้าการดำเนินงานการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ($\bar{X}=3.94$) สำหรับความต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านที่ 2 การวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.18$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันในทุกกลุ่มสาระ ($\bar{X}=4.24$)

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ด้านที่ 3 การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน

ข้อ	สภาพปัญหาต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ด้านที่ 3 การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	สภาพปัญหา		ความต้องการ	
		$\bar{X}$	แปลผล	$\bar{X}$	แปลผล
14	โรงเรียนได้เตรียมความพร้อมแก่บุคลากรโดยการอบรม/ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.84	มาก	4.21	มาก
15	โรงเรียนมีการเตรียมการฝ่ายที่ทำการนิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผลการดำเนินงานในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและนำเสนอผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน	3.84	มาก	4.09	มาก
16. โรงเรียนมีการดำเนินการ เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันตามขั้นตอนดังนี้					
16.1	การกำหนดบทบาทครูผู้สอน ครูผู้เข้าร่วมสังเกต ครูผู้เชี่ยวชาญ ศึกษานิเทศก์ และผู้อำนวยการสถานศึกษา	3.78	มาก	4.04	มาก
16.2	การเลือกเนื้อหา เพื่อพัฒนาบทเรียนร่วมกันทุกกลุ่มสาระ	3.68	มาก	4.04	มาก
16.3	รูปแบบการร่วมสังเกตการสอนและการสะท้อนผล	3.72	มาก	4.04	มาก
16.4	รูปแบบการเสนอผล/การอภิปรายผลการสังเกตการสอนเพื่อปรับปรุง/แก้ไขบทเรียนร่วมกัน	3.72	มาก	4.01	มาก
16.5	รูปแบบการนำบทเรียนไปใช้ และการสังเกต	3.78	มาก	4.00	มาก

	การสอนใหม่				
16.6	รูปแบบการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน	3.79	มาก	4.07	มาก
16.7	การพัฒนาให้เป็นนวัตกรรมและทำการเผยแพร่ต่อไป	3.77	มาก	4.07	มาก
โดยรวม		3.77	มาก	4.06	มาก

จากตารางที่ 3 พบว่า สภาพปัญหาของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านที่ 3 การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนได้เตรียมความพร้อมแก่บุคลากรโดยการอบรม/ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ($\bar{X}=3.84$) และโรงเรียนมีการเตรียมการฝ่ายที่ทำการนิเทศ ติดตาม วัดและประเมินผลการดำเนินงานในการพัฒนาบทเรียนร่วมกันและนำเสนอผลการดำเนินงานอย่างชัดเจน ($\bar{X}=3.84$) สำหรับความต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ในด้านที่ 3 การดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.06$) เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็น พบว่า ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุด คือ โรงเรียนได้เตรียมความพร้อมแก่บุคลากรโดยการอบรม/ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ($\bar{X}=4.21$)

2. ผลการศึกษาแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ แยกเป็นรายด้านได้ ดังต่อไปนี้

2.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีแนวทางในการพัฒนา คือ 1) ครูมีการรวมกลุ่มกันเป็นทีม และมีการประชุมระดมสมองร่วมกันเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา 2) ครูนำนโยบายการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติ 3) ผู้บริหารส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการตามขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการตามกระบวนการ PLC ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด 4) ผู้บริหารกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5) ผู้บริหารสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน และ 6) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศ ติดตาม และการวัดประเมินผลตามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนา ที่จะต้องตอบสนองและสอดคล้องกับบริบทของชั้นเรียนตามสภาพจริง

2.2 ด้านการวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีแนวทางในการพัฒนา คือ 1) ครูร่วมกันวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัญหาให้ชัดเจน 2) ครูร่วมกันเขียนแผน กำหนดกิจกรรม ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร จัดทำสื่อการสอนและสื่อเทคโนโลยี 3) ครูร่วมกันกำหนดพฤติกรรมการปฏิบัติงานและติดตามผลการดำเนินการให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม 4) ครูร่วมกันออกแบบหลักเกณฑ์ประเมินการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และ 5) ผู้นิเทศใช้กระบวนการนิเทศภายในที่มุ่งเน้นการปฏิบัติคู่ขนานไปพร้อมกันกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศผ่านการสะท้อนคิด จากการสังเกตการสอน

2.3 ด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีแนวทางในการพัฒนา คือ 1) ครูร่วมกันกำหนดบทบาทของสมาชิกในทีม 2) ครูร่วมกันเลือกเนื้อหาที่เป็นปัญหามากที่สุด 3) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ครูเพื่อนร่วมเรียนรู้เข้าสู่เกิดชั้นเรียนอย่างเป็น

กัลยาณมิตร ซึ่งเน้นการสังเกตพฤติกรรมของครูผู้สอนและปฏิกิริยาของนักเรียน รวมถึงมีการบันทึกประเมินการจัดการเรียนการสอนอย่างตรงไปตรงมา และ 5) ครูจัดประชุมโดยครูผู้สอนสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของตนเองและครูเพื่อนร่วมเรียนรู้สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน พร้อมกับให้คำแนะนำและเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหา

อภิปรายผลการวิจัย (Research Discussion)

ผลการวิจัยเรื่องแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ มีประเด็นที่น่าสนใจและนำมาอภิปรายผล ดังต่อไปนี้

1. สภาพปัญหาของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้านมี ดังนี้ 1) สภาพปัญหาด้านการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันในประเด็นของโรงเรียนกำหนดให้ครูเข้ารับการฝึกอบรมในการดำเนินการพัฒนาบทเรียนร่วมกันอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากครุมีภาระงานที่นอกเหนือจากงานสอนมากเกินไป จึงทำให้ครูไม่มีเวลาที่จะเข้ารับการฝึกอบรมอย่างเพียงพอ หรือหากมีการเข้ารับการฝึกอบรมหน่วยงานต้นสังกัดมักจะเป็นผู้กำหนดสาระสำคัญของการอบรมนั้น ๆ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพนทิภาภรณ์ อภิปริญา และจุไรรัตน์ สดรุ้ง (2562: 1) พบว่า โรงเรียนจัดอบรมเกี่ยวกับ PLC ให้กับครูและผู้บริหารสถานศึกษา ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ผู้บริหารและครูขาดความรู้เกี่ยวกับ PLC และโรงเรียนมีการสร้างการทำงานเป็นทีม ปัญหาที่พบ คือ ครุมีภาระงานมาก ดังนั้นมีแนวทางในการพัฒนาโดยการจัดการเวลาทำงานของครูให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้อย่างเหมาะสม และการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับครูตามขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ดังนี้ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลและปรับปรุงร่วมกัน ขั้นที่ 5 การขยายผลการเรียนรู้ร่วมกัน รวมถึงการนิเทศ ติดตาม และการวัดประเมินผลตามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาที่จะต้องตอบสนองและสอดคล้องกับบริบทของชั้นเรียนตามสภาพจริงซึ่ง ชาริณี ตรีวรัญญ (2560: 304) พบว่า ด้านของปัจจัยหนุนส่งเสริมเพื่อพัฒนาครูต้องมีการสนับสนุนและจัดการเวลาทำงานของครูให้เอื้อต่อการปฏิบัติงานและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ รวมถึง ด้านการสนับสนุนสื่อและทรัพยากรที่ต้องมีการประสานงานกับผู้เชี่ยวชาญในการจัดอบรมเพิ่มเติมความรู้ให้แก่ครูในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับปัญหา/เป้าหมายด้านผู้เรียนหรือตามความต้องการจำเป็นของสถานศึกษา ซึ่งทำให้การอบรมเป็นไปอย่างมีคุณค่าและมีความหมายมากกว่าการให้ครูเข้าอบรมในเรื่องที่ไม่เกี่ยวข้องได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ พรพนทิภาภรณ์ อภิปริญา และจุไรรัตน์ สดรุ้ง (2562: 1) พบว่า โรงเรียนสร้างการทำงานเป็นทีม ปัญหาที่พบ คือ ครุมีภาระงานมาก โรงเรียนจัดตั้งทีมทำ PLC ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูไม่สังเกตการสอนเพื่อนครู โรงเรียนสร้างกิจกรรมเชื่อมโยงหลักสูตรปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ ครูไม่ร่วมประชุม PLC ตามกำหนด ครูร่วมวงสนทนาจากสิ่งที่ปฏิบัติจริง ปัญหาที่พบ คือ ผู้บริหารไม่ติดตามอย่างสม่ำเสมอ ครูได้ประสบการณ์ไปปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน ปัญหาส่วนใหญ่ คือ โรงเรียนไม่กำกับติดตาม PLC โรงเรียนประเมินความต้องการและสภาพปัญหาหลังทำ PLC ปัญหาที่พบมากที่สุด คือ โรงเรียนขาดการปรับปรุงการดำเนินงาน PLC ให้มีประสิทธิภาพมาก สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วศิณี รุ่งเรือง และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564: 278) พบว่า มีกระบวนการในการพัฒนาครูที่ดี โดยมีการเตรียมความพร้อมก่อนที่นำไปสู่การปฏิบัติ แบ่งออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 การสร้างการยอมรับร่วมกัน โดยเริ่มจากกิจกรรมที่ 1 Tree of Success

เพื่อกระตุ้นให้ครูเห็นว่าตนมีความสำคัญในการพัฒนาจัดการเรียนการสอนที่นำไปสู่การพัฒนาผู้เรียนอย่างแท้จริง กิจกรรมที่ 2 My dream School เป็นกิจกรรมกลุ่มที่ให้ครูได้แลกเปลี่ยนความคิดเห็น วิพากษ์ และยอมรับฟังเหตุผลซึ่งกันและกัน ทำให้ครูเกิดความรู้สึกลึกซึ้งทางบวกและเห็น ความสำคัญในการทำงานร่วมกับผู้อื่น กิจกรรมที่ 3 Art of Teaching เพื่อสะท้อนถึงสำคัญของศิลปะการสอน และกิจกรรมที่ 4 เกมแม่น้ำแอมะซอน เพื่อเชื่อมโยงให้เห็นว่าชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพสำคัญอย่างไร ระยะที่ 2 การสร้างความรู้สู่การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ที่มีการอภิปรายกลุ่ม พุดรอบวง เพื่อนคู่คิด มีการนำเสนอผลงานที่เป็นข้อสรุปของกลุ่ม ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ทำให้ครูพบวิธีการคิดที่หลากหลาย เรียนรู้ด้วยความสนุก และมีความสุข เป็นการสรุปความรู้ความเข้าใจร่วมกัน

2. ความต้องการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันสำหรับครูผู้สอน โรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประเด็นที่มีค่าเฉลี่ยมากที่สุดในแต่ละด้าน มีดังนี้

2.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งมีความต้องการพัฒนาในประเด็นของโรงเรียนมีการวางแผนและกำหนดแนวทางปฏิบัติในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากครูไม่มีการกำหนดพฤติกรรมการปฏิบัติงาน ขาดการกำหนดรูปแบบในการแก้ปัญหาที่ต้องการปรับปรุงการสอน ไม่ได้จัดตั้งทีม PLC และไม่ทราบบทบาทและหน้าที่ของตนเอง ซึ่งมีความสอดคล้องกับผลการวิจัยของพรรณทิภาภรณ์ อภิปริญา และจุไรรัตน์ สุตรุ่ง (2562: 7) พบว่า ปัญหาของการวางแผนสร้างวิสัยทัศน์ เกี่ยวกับ PLC ร่วมกัน พบว่ามีปัญหา ร้อยละ 77.27 ส่วนใหญ่ปัญหาที่พบ คือ ครูไม่มีการสังเกตการสอนของเพื่อนครูเพื่อศึกษาปัญหา ร้อยละ 36.36 รองลงมา คือ ขาดการกำหนดช่วงเวลาในการดำเนินการ PLC ของสถานศึกษา ร้อยละ 26.26 และขาดการกำหนดรูปแบบในการแก้ปัญหาที่ต้องการปรับปรุงการสอนจากผลวิเคราะห์ข้อมูลผู้เรียน ร้อยละ 26.26 ปัญหาการวางแผนการจัดกิจกรรมร่วมกันพบว่ามีปัญหา ร้อยละ 70.20 ปัญหาส่วนใหญ่ คือ ครูมีภาระงานมากจึงขาดการทำงานร่วมกัน ร้อยละ 61.11 รองลงมา คือ ครูขาดการประสานงานและขาดการติดตามกิจกรรม PLC ตามสภาพจริง ร้อยละ 25.76 และขาดความร่วมมือของครูในการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ร้อยละ 9.09 ดังนั้นโรงเรียนต้องมีการจัดตั้งทีมหรือคณะทำงานของ PLC ที่เป็นการสร้างองค์กรที่มีวัฒนธรรมในการเรียนรู้และช่วยแก้ปัญหาที่เกิดจากประสบการณ์ที่หลากหลาย เนื่องจาก PLC เป็นวิธีการในการช่วยเหลือครูร่วมกันแก้ปัญหาสอดคล้องกับผลการวิจัยของ วศินี รุ่งเรือง และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์ (2564: 278) พบว่า ครูมีศิลปะการสอนโดยรวมอยู่ในระดับมาก น่าจะเนื่องมาจาก 1) กระบวนการของการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีการฝึกซ้ำ ๆ อย่างต่อเนื่องเป็นจำนวน 2 ครั้งใน 1 ภาคเรียน ซึ่งมีเวลาต่อเนื่องและเพียงพอต่อการพัฒนา จึงทำให้ครูสามารถออกแบบการจัดการเรียนรู้และพัฒนาแผนการจัดการเรียนรู้นำศิลปะการสอนไปใช้ พัฒนาผู้เรียนได้ 2) ได้มุ่งให้ครูนำความรู้ที่ได้จากระยะที่ 1 และ 2 มาปฏิบัติการในระยะที่ 3 ปฏิบัติการพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพเพื่อส่งเสริมศิลปะการสอน มี 5 ตอน คือ ขั้นที่ 1 กำหนดปัญหาและตั้งเป้าหมายการเรียนรู้ร่วมกัน ขั้นที่ 2 การออกแบบและพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ขั้นที่ 3 การสอนและสังเกตการสอนร่วมกัน ขั้นที่ 4 การสะท้อนผลและปรับปรุงร่วมกัน ขั้นที่ 5 การขยายผลการเรียนรู้ร่วมกัน

2.2 ด้านการวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งมีความต้องการพัฒนาในประเด็นของโรงเรียนกำหนดเป้าหมายความสำเร็จในการจัดการเรียนรู้ โดยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันในทุกกลุ่มสาระ ซึ่งมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก อาจเนื่องมาจากครูและผู้บริหารสถานศึกษาทำงานเป็นทีม ทุกคนมีส่วนร่วมในทุกขั้นตอนในการพัฒนาผู้เรียนร่วมกันซึ่งมีความสอดคล้องกับ การญ์พิชชา กชกานัน และคณะ (2561: 1045) กล่าวว่า

ความสำเร็จของ PLC คือ 1) โรงเรียนได้มีภาวะผู้นำร่วมกัน ครูทุกคนในสถานศึกษาได้มีส่วนในการบริหาร มีส่วนร่วมในความรับผิดชอบ 2) ได้ค่านิยมและวิสัยทัศน์ร่วมที่ยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 3) ทุกคนร่วมกันเรียนรู้สู่การปฏิบัติร่วมแบ่งปันประสบการณ์ ในระดับของตัวครูผู้สอนนั้นเป็นการลดการทำงานและลดความโดดเดี่ยวในการปฏิบัติงาน ให้ครูได้มีโอกาสพูดคุยและแลกเปลี่ยนประสบการณ์และนำไปสู่การพัฒนาตนเอง ให้มีความแตกต่างในการออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อผู้เรียนอย่างแท้จริง และครูผู้สอนได้ทำงานอย่างมีความสุขพัฒนาตนเองอยู่ตลอดเวลา เมื่อครูมีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นคงไม่มีใครได้ประโยชน์ในเรื่องนี้ไปกว่านักเรียน

2.3 แนวทางในการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีดังนี้

2.3.1 ด้านการกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกันมีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้

1) ครูมีการรวมกลุ่มกันเป็นทีม และมีการประชุมระดมสมองร่วมกันเพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหา 2) ครูนำนโยบายการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพสู่การปฏิบัติ 3) ส่งเสริมให้ครูเข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการตามขั้นตอนการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจและตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินการตามกระบวนการ PLC ที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่านการสะท้อนคิด 4) ผู้บริหารกำหนดนโยบายการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ 5) ผู้บริหารสนับสนุนและอำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอนแก่ครูผู้สอน และ 6) ผู้บริหารให้ความสำคัญกับการนิเทศ ติดตาม และการวัดประเมินผลตามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาที่จะต้องตอบสนองและสอดคล้องกับบริบทของชั้นเรียนตามสภาพจริง สอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ เพ็ชรนา (2563: 84-85) ที่พบว่า มีนโยบายและโครงสร้างการพัฒนาที่ชัดเจน โดยมอบแนวทางในการปฏิบัติที่ชัดเจนให้กับครูสามารถทำเป็นแบบอย่างได้เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ และเห็นผลเชิงประจักษ์ ส่งเสริมสนับสนุนทรัพยากรและงบประมาณเพื่อการเรียนรู้ ได้แก่ สนับสนุนการนำเทคโนโลยีมาใช้ เป็นเครื่องมือในการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้ทันกับยุคสมัย และจัดกิจกรรมหรือโครงการที่มุ่งการมี ส่วนร่วมและพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน มีการส่งเสริมให้ครูมีความก้าวหน้าในการพัฒนาวิชาชีพและเพิ่มพูนความรู้ โดยมีการจัดอบรมในหัวข้อหรือประเด็นที่ครูสนใจ หรือสนับสนุนให้ครูได้เข้ารับการพัฒนาจากองค์กรภายนอก โดยมุ่งผลประโยชน์นักเรียนเป็นสำคัญ มีการสื่อสารทางบวกกับครูและบุคลากรภายในโรงเรียน โดยเน้นชี้จุดดีเพื่อสร้างขวัญกำลังใจและรับฟังความคิดเห็นจากครู ซึ่งจะช่วยให้ครูผู้สอนและบุคลากรทุกฝ่ายมีความกระตือรือร้นในการทำงานเกิดบรรยากาศที่ดี และส่งเสริมการทำงานร่วมกันอย่างมีประสิทธิภาพ และมีการแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการขับเคลื่อน PLC ภายในสหวิทยาเขตและภายในโรงเรียน โดยมีการกำกับติดตามการดำเนินงาน รายงานผล และร่วมกันประเมินผลเป็นระยะ ด้วยการมีส่วนร่วมของฝ่ายบริหารที่ให้การสนับสนุน และนิเทศติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องจน PLC กลายมาเป็นวัฒนธรรมขององค์กรร่วมกัน

2.3.2 ด้านการวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) ครูร่วมกันวิเคราะห์หน่วยการเรียนรู้ที่เป็นปัญหาให้ชัดเจน 2) ครูร่วมกันเขียนแผน กำหนดกิจกรรม ตรวจสอบแผนการจัดการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับหลักสูตร จัดทำสื่อการสอนและสื่อเทคโนโลยี 3) ครูร่วมกันกำหนดพฤติกรรมการปฏิบัติงานและติดตามผลการดำเนินการให้เอื้อต่อการปฏิบัติงาน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ที่เหมาะสม 4) ครูร่วมกันออกแบบหลักเกณฑ์ประเมินการจัดการเรียนการสอนอย่างชัดเจน และ 5) ผู้นิเทศใช้กระบวนการนิเทศภายในที่มุ่งเน้นการปฏิบัติคู่ขนานไปพร้อมกันกับการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน ซึ่งมุ่งเน้นไปที่การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศผ่านการสะท้อนคิดจากการสังเกตการสอนสอดคล้องกับงานวิจัยของของ วราภรณ์ วงษาปิ่น และคณะ (2562: 135) ที่พบว่า ครูมีการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้

(LS2) ครูและคู่ Buddy เลือกหน่วยมา 1 หน่วยที่นำมาจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ร่วมกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิราวรรณ เพ็ชรนา (2563: 86) ที่พบว่า มีเป้าหมายและความมุ่งมั่นตั้งใจในการพัฒนานักเรียนเป็นสำคัญโดยนำกระบวนการการทำ PLC มาปรับใช้ในการแก้ปัญหาในการทำงาน การจัดการเรียนการสอน และสร้างนวัตกรรมที่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน และมีการแลกเปลี่ยนกันระหว่างครูผู้สอน แบ่งปันเทคนิควิธีการจัดการเรียนการสอนให้ความช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และร่วมกันแก้ปัญหาในด้านต่าง ๆ อย่างต่อเนื่อง

2.3.3 ด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาร่วมกัน มีแนวทางในการพัฒนา ดังนี้ 1) ครูร่วมกันกำหนดบทบาทของสมาชิกในทีม 2) ครูร่วมกันเลือกเนื้อหาที่เป็นปัญหามากที่สุด 3) ครูผู้สอนจัดกิจกรรมตามแผนการจัดการเรียนรู้ 4) ครูเพื่อนร่วมเรียนรู้เข้าสู่เก็ชเรียนอย่างเป็นกัลยาณมิตร ซึ่งเน้นการสังเกตพฤติกรรมของครูผู้สอนและปฏิกิริยาของนักเรียน รวมถึงมีการบันทึกประเมินการจัดการเรียนการสอนอย่างตรงไปตรงมา 5) ครูจัดประชุมโดยครูผู้สอนสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของตนเองและครูเพื่อนร่วมเรียนรู้สะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน พร้อมกับให้คำแนะนำและเสนอแนะวิธีการแก้ปัญหาสอดคล้องกับงานวิจัยของ วราภรณ์ วงษาปัน และคณะ (2562: 135-136) ที่พบว่า ครูนำแผนการจัดการเรียนรู้ที่ได้รับอนุมัติจากผู้บริหารสถานศึกษามาจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เมื่อจัดกิจกรรมหน่วยบูรณาการ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้เสร็จเรียบร้อย ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทุกท่านประชุมร่วมกัน เพื่อทำการถอดบทเรียนของการจัดการเรียนรู้และสะท้อนผลการจัดการเรียนรู้ โดยผู้สอนเริ่มสะท้อนการจัดการเรียนรู้ของตนเอง การจัดกิจกรรมให้กับนักเรียนว่าเกิดปัญหาอะไรบ้าง ในสิ่งที่ตนเองคิดว่าเป็นปัญหาที่อาจจะส่งผลกระทบต่อนักเรียนในการจัดการเรียนการสอนในครั้งต่อไป เมื่อสะท้อนมุมมองของตนเองเสร็จเรียบร้อย ต่อมาเป็นการสะท้อนการสังเกตการสอนของคู่ Buddy ซึ่งในการสังเกตการสอนของคู่ Buddy จะเป็นการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้จากนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ ดูพฤติกรรมการทำงานร่วมกันของนักเรียน นักเรียนสามารถรับบทบาทหน้าที่ของตนเองภายในกลุ่มได้ ให้ความร่วมมือซึ่งกันและกัน เคารพในการทำงานของกันและกัน และที่สำคัญสามารถช่วยเหลือกันอย่างเป็นกัลยาณมิตร

องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย (Research knowledge)

งานวิจัยนี้ พบว่า สภาพปัญหาและความต้องการของการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาร่วมกันสำหรับครูผู้สอนโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตรดิอยู่ในระดับมากประกอบด้วย 3 ด้าน ได้แก่ 1) การกำหนดเป้าหมายการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน 2) ด้านการวางแผนพัฒนาบทเรียนร่วมกัน และ 3) ด้านการดำเนินงานเพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้โดยการพัฒนาร่วมกัน

ข้อเสนอแนะการวิจัย (Research Suggestions)

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตรดิ ควรนำแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาร่วมกันในการวิจัยครั้งนี้ นำไปปฏิบัติลงสู่ห้องเรียนอย่างจริงจังโดยเน้นที่ตัวครูได้ค้นพบปัญหาในห้องเรียน หาแนวทางแก้ปัญหา ดำเนินการแก้ปัญหา และร่วมกันสะท้อนผลจากการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผู้เรียนร่วมกัน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษา และครูควรให้ความสำคัญ สร้างความตระหนักกระตุ้นให้เกิดความร่วมมือในการปฏิบัติ และเป็นผู้นำแนวทางที่พัฒนาขึ้นลงสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังในห้องเรียน

2. ข้อเสนอแนะการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาปัจจัยและปัญหาที่ส่งผลต่อการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกันโรงเรียนมัธยมศึกษาจังหวัดอุดรดิตถ์ ที่ยังไม่ประสบผลสำเร็จ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพต่อไป

2.2 ควรศึกษาสภาพปัญหา ความต้องการ และแนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพด้วยกระบวนการต่าง ๆ เช่น การจัดการความรู้ (Knowledge Management: KM) กลุ่มศึกษาทั้งคณะ (Whole-Faculty Study Group: WFSG) การชี้แนะ (Coaching) ระบบพี่เลี้ยง (Mentoring) และชุมชนแห่งการปฏิบัติ (Communities of Practice: CoP) รวมถึงหาความเหมาะสมและเป็นไปได้ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดอุดรดิตถ์

เอกสารอ้างอิง (References)

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542**. กรุงเทพฯ: ศรุสภาลาดพร้าว.
- การณพิชชา กษกันัน และคณะ. (2561). “การขับเคลื่อนการศึกษาในระดับโรงเรียนด้วยชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ”. **การประชุมวิชาการระดับชาติ ครั้งที่ 6 ราชภัฏหมู่บ้านจอมบึงวิจัย**. 1 มีนาคม 2561. 1039-1046. มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง “การเกษตรก้าวไกล สังคมไทย ยังยืน”.
- ชาโรณี ตรีวิญญู. (2560). “การสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพด้วยการพัฒนาบทเรียนร่วมกัน: แนวคิดและแนวทางสู่ความสำเร็จ”. **วารสารครุศาสตร์**. 45(1): 299-319.
- ธนาพล บัวคำโคตร และไพบุลย์ ลิ้มมณี. (2563). “แนวทางพัฒนาครูด้านการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยใช้แนวคิดชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 33”. **วารสารมหาจุฬานาครทรรศ**. 7(8): 89-103.
- บำเพ็ญ หนูกลับ. (2562). **การนิเทศโดยใช้กระบวนการชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน ของครูผู้ช่วยในสังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 2 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน**.
- ประสาธ เนืองเฉลิม. (2563). “ครูในศตวรรษที่ 21”. **วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม**. 339(1): 15-24.
- พรณทิภาภรณ์ อภิปริญา และจุไรรัตน์ สดรุง. (2562). “สภาพและปัญหาของการสร้างชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ ของโรงเรียนในสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 1 และเขต 2 กรุงเทพมหานคร”. **วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา**. 14(2): 1-12.
- เมธาสิทธิ์ ธีรตันศรีสกุล. (2560). “ชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: แนวปฏิบัติสำหรับครู”. **ว.มทรส. (มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์)**. 2(2): 214-228.
- ยุพาภรณ์ ติรไพรวงศ์ และกรทอง ออมสิน. (2561). “การพัฒนาการจัดการเรียนการสอน”. **วารสารวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี กรุงเทพ**. 34(2): 164-172.
- วรภรณ์ วงษาปัน และคณะ. (2562). “การพัฒนาบทเรียนร่วมกัน (Lesson Study: LS) ของครูโรงเรียนบ้านแม่จ้อง อำเภอดอยสะเก็ด จังหวัดเชียงใหม่”. **วารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง**. 8(1): 124-138.

- วคินี รุ่งเรือง และชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์. (2564). “รูปแบบการพัฒนาครูโดยใช้การพัฒนาบทเรียนร่วมกันผ่านชุมชนแห่งการเรียนรู้เชิงวิชาชีพที่ส่งเสริมศิลปะการสอนของครู”. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*. 23(1): 264-282.
- วิราวรรณ เพ็ชรนาว่า. (2563). *แนวทางการพัฒนาชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพของโรงเรียนมัธยมศึกษาในสหวิทยาเขตวิภาวดี กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาพัฒนศึกษา. มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- สรศักดิ์ สีนธวงศานนท์. (2562). “ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 39 วิชาคณิต จังหวัดอุดรดิตถ์”. *วารสารบัณฑิตศึกษาปริทรรศน์ มจร วิทยาเขตแพร่*. 5(2): 32-50.
- แสงรุณีย์ มีพร. (2563). “ชุมชนการเรียนรู้ทางวิชาชีพ: เส้นทางสู่การพัฒนาวิชาชีพครู”. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยมหาสารคาม*. 14(2): 20-32.